

Høringssvar i forbindelse med lovforslag om tolk til sociale aktiviteter

Indledningsvist vil vi fra Danske Døve Landsforbunds side gerne udtrykke vores meget store tilfredshed med, at tolk til sociale aktiviteter nu gøres til en lovsikret ret for døve, hørehæmmede, døvblinde og døvblevne. I de år Det Sociale Tolkeprojekt har kørt har det været en stor succes, og som evalueringsrapporterne viser, har det betydet en markant forbedring af brugernes livskvalitet, at de har fået mulighed for at deltage i sociale aktiviteter på lige fod med andre.

Imidlertid vil vi gerne påpege, at Det Sociale Tolkeprojekt har dækket udgifter til tolk indenfor en række områder, hvor man i dag ikke har mulighed for at få tolk på anden vis, herunder en række ”gråzoneområder” der falder mellem en eller flere sektorer. Det er naturligvis også meget vigtigt for vores medlemmer at man fremover kan få tolk indenfor disse områder – det drejer sig f.eks. om tolk til lægebesøg, bijob, foredrag, gudstjenester, aftenskolekurser mv. Vi ved, at der i øjeblikket pågår et arbejde med at forsøge at afklare, hvilke sektorer, der skal betale for disse tolkninger, samt at få de enkelte sektorer til at påtage sig ansvaret for dem. Dette arbejde er imidlertid ikke færdigt, og vi skal derfor henstille, at man sikrer, at der er afsat resurser til disse tolkninger (evt. at projektet fortsætter) indtil vi har fået lovsikret retten til tolk indenfor disse områder også.

Desværre lægges der med lovforslaget op til en administrativ tung og besværlig procedure i forbindelse med den fremtidige visitation og bevillingspraksis. I fremtiden skal kommunerne – altså 98 nye myndigheder - sætte sig ind i dette område og behandle ansøgninger, visitere brugere og bevilge social tolk. Som bruger skal man både dokumentere, at man ikke kan kommunikere uden brug af tolk og sandsynliggøre sit behov for tolk ved sociale aktiviteter for at få en bevilling. Da det fremover bliver kommunerne, der skal betale for social tolk, må vi forudse at det ikke bliver så nemt at få bevilget, ligesom der formentligt vil være store forskelle på bevillingspraksis fra kommune til kommune.

Vi vil gerne anbefale, at man bruger de erfaringer der er indhøstet efter 9 års projektarbejde: Først og fremmest er det erfaringen, at **der ikke er nogen borgere, der bestiller tolk, hvis de ikke har behov for det!** At tage en tolk med til møder i sin forening eller til familiefester er kun noget man gør, hvis man har behov for det. Derfor forekommer det absurd, at der nu skal bruges så mange resurser – både fra samfundets og brugerens side – på at dokumentere og sandsynliggøre tolkebehovet.

Statistikken fra projektet viser, at over halvdelen af alle brugerne bruger social tolk mellem 1 og 5 timer om året. Nu skal de 2.000 brugere altså ud i hver deres hjemkommune (med tolk!) og forklare en sagsbehandler, der i de fleste tilfælde ikke vil vide hvad det drejer sig om, at de har behov for tolk til en familiefest for at få en bevilling. De skal tilmed kunne fremvise dokumentation herfor – dvs. at man skal først have et møde med Høreinstituttet, lægen eller anden fagperson (med tolk!) for at få den fornødne dokumentation udarbejdet, før man kan få bevilget tolk. Derudover kan man forestille sig, at flere årlige møder med kommunen er påkrævet, fordi den kommunale bevilling i nogle kommuner vil være så sparsom, at der vil være behov for at få den udvidet i løbet af året. I ganske mange tilfælde vil resurserne anvendt på at skaffe bevillingen altså langt overstige den faktiske bevillings størrelse.

Også set fra brugernes synspunkt er der tale om en meget tung procedure, der i mange tilfælde – i praksis - vil betyde, at man opgiver at få tolk med til den årlige familiefest. Vi ved, at mange af vores medlemmer ikke vil kunne overskue at skulle kæmpe med kommunen – bare det at få bevilget tolk til det indledende møde med kommunen kan for nogle udgøre så stor en barriere at man opgiver det på forhånd.

Vi mener det er uheldigt, at der lægges op til at Velfærdsministeriet skal lave en **udtømmende** liste over social tolkning - det betyder, at det bliver umuligt at få tolk til en aktivitet, der ikke står på listen i forvejen. Det er erfaringen fra projektet, at der hele tiden kommer nye områder og nye aktiviteter til, hvorfor det ikke er realistisk at lave nogen udtømmende liste. Vi anbefaler at man i stedet laver en vejledende liste.

Der er intet i forslaget, der sikrer, at brugeren får lov til selv at vælge udbyder. Erfaringen fra projektet viser, at der er mange fordele ved at have flere tolkeudbydere med – herunder tolkefirmaer af forskellig størrelse - fordi dækningsgraden stiger, jo flere tolkeudbydere der er med til at levere tolk. Dette giver samtidigt brugeren en vis valgfrihed mellem de godkendte udbydere, og denne brugerindflydelse er vigtig – både for løsningen af den aktuelle opgave, men også fordi den er med til at sikre, at der ikke slækkes på kvaliteten, fleksibiliteten og servicen hos tolkeudbyderne.

Vi mener det er meget positivt, at der skal ske en central formidling af tolk - altså at brugerne kun skal henvende sig ét sted for at få tolk. Der lægges også op til at der skal ske en sortering i tolkeudbyderne, idet man skal have indgået aftale med ministeriet for at få lov at levere tolk indenfor dette område. Også en sådan udvælgelse kan vi bifalde – da det ikke er alle tolkeudbydere i dag, der leverer en ordentlig ydelse for pengene. Efter hvilke kriterier en sådan udvælgelse vil foregå, står der dog intet om. Tegnsprogstolkning er en dyr ydelse, og derfor kan ingen parter være tjent med, at man ikke sikrer sig, at man får en ordentlig vare for de penge man betaler. Det er derfor vigtigt, at man ser på kvalitet, fleksibilitet, leveringssikkerhed og service – og ikke kun på prisen, når man vælger tolkeudbydere. Som brugerorganisation har vi i Danske Døve Landsforbund udarbejdet en liste med forslag til hvilke kriterier man bør opstille, som vi meget gerne stiller til rådighed.

Der står ikke noget i forslaget om, at formidlingen skal sikre, at alle brugere får tolk på lige vilkår. Da vi er i en situation med tolkemangel, betyder det, at alle opgaver ikke kan dækkes, og at der vil være behov for en vis prioritering af opgaverne. Også denne prioritering bør der fastlægges retningslinjer for, således at man bl.a. sikrer, at alle brugere stilles lige.

Under Det Sociale Tolkeprojekt har det været muligt at få tolk til udlandsrejser i forbindelse med foreningsarbejde. Det håber vi naturligvis vil blive videreført i den nye ordning, men her er det beløb, der er nævnt i teksten på 500 kr. til dækning af tolkens udgifter, jo langt fra tilstrækkeligt. Rejse- og opholdudgifter bør tænkes ind her, og udgifterne bør i det hele taget dækkes efter regning – og indgå i den fakturering, der sker mellem formidler, udbyder og kommune.

Vi vil her desuden benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at der ved satspuljeforhandlingerne for 2008 er afsat penge til den udredning på tolkeområdet, som vi i Danske Døve Landsforbund havde søgt om. Udredningen vil blive foretaget af et uafhængigt analyseinstitut, Epinion, og det er bl.a. formålet at afdække, hvordan man organisatorisk mest hensigtsmæssigt tilrettelægger administration og bevilling af tolkning fremover. Vi håber, at vi får et godt samarbejde med ministeriet herom, og vil meget opfordre til, at man bruger anbefalingerne fra udredningen i forbindelse med det videre arbejde med at permanentgøre Det Sociale Tolkeprojekt. Udredningen forventes færdig i august.

Venlig hilsen

Asger Bergmann
Landsformand